

Psoriaziste Lezyonların Morfolojisi, Tutulum Bölgeleri ve Atipik Varyantların Sıklığı

Dr. Mehmet ÖZEREN (1), Dr. Adem KÖŞLÜ (2), Dr. Burcu BARUTÇUOĞLU (3)

ÖZET

Psoriasis poliklinikte en sık görülen dermatozlardan biridir. En sık beyaz ırkta görülür. Genel popülasyonda %1-5 oranında görülür. Biz çalışmamızda polikliniğimize müracaat eden psoriasis hastalarında atipik psoriasis sıklığını, lezyonların morfolojisini ve tutulum bölgelerini araştırmayı amaçladık. Çalışmamıza randomize bir şekilde seçilen 60 psoriasis hastası alındı. Her hastaya ayrıntılı bir dermatolojik muayene yapıldı. Hastaların klinik tipi, lezyonların morfolojisi ve tutulum bölgeleri kayıt edildi. Toplam 6 hastada atipik psoriasis görüldü. En sık tutulan bölge saçlı deri, morfolojik şekiller arasında en sık numuler lezyonlar görüldü. Psoriatik artirit diğer çalışmalardan daha az görüldü, diğer atipik psoriasis formları literatür ile uyumlu bulundu.

Anahtar Kelimeler: Psoriasis, atipik psoriasis

SUMMARY

Incidence of atypical forms, involvement area and morphology of lesion in psoriasis

Psoriasis is one of the most common dermatosis of dermatological outpatient clinics. Psoriatic diseases are white race dominance. Incidence rate is %1-5. In our study, we were try to find rate of atypical psoriasis, morphology of lesion and affected areas. Our group includes randomized selected 60 psoriasis cases. Each patient was undergo dermatological examination. Clinical types, morphologi of lesion and effected areas were documented. Atypical psoriasis was found in totally 6 patients. Mostly effected area was scalp. Type of lesions were mostly nummuler. Psoriatic arthritis incidence was lower than other studies. Our study shows to us that other atypical psoriatic forms were similar with literature.

Key Words: Psoriasis, atypical psoriasis

GİRİŞ

Psoriasis, emosyonel ve psikolojik durumu bozan, hayat boyunca tekrarlayıcı alevlenmeler ve remisyonla karakterize, keskin sınırlı, eritemli, sedefi skuamli plak veya papüllerden oluşan, artmış epidermal proliferasyon ile giden, kronik, inflamatuvar bir deri hastalığıdır (1, 2). Psoriasisin insidansı ırklar arasında farklılık göstermekle beraber bu oran %1-5 arasında değişmektedir. En sık beyaz ırkta görülen hastalık, sarı ırkta, zencilerde ve kızıl derililerde nadir görülmektedir (1, 2). Kadın ve erkeği eşit sıklıkla tutan psoriasis en sık 10-35 yaşları

arasında görülür (1, 3). Etyolojisi tam olarak aydınlatılmayan hastalığın multifaktöryel polijenik kalıtmılla geçtiği düşünülmektedir (3). Psoriaziste keskin sınırlı eritemli üzeri skuamli lezyonların dışında; nadiren tedaviye dirençli atipik varyantlar görülmektedir (1, 3).

Atipik psoriasis varyantları:

- 1- Eritrodermik psoriasis
- 2- Psoriatik artrit
- 3- Püstüler psoriasis
 - A- Generalize püstüler psoriasis
 - B- Palmoplantar püstüler psoriasis
 - C- Akrodermatitis continua suppurativa
 - D- İmpetigo herpetiformis (2)

AMAÇ

Ocak 2002 ve Mayıs 2002 tarihleri arasında kliniğimize müracaat eden psoriasis hastaları arasında atipik varyantların sıklığını tespit etmek, tutulum bölgeleri ve lezyonların morfolojisini belirlemekti. Ayrıca hastaların saçlarında psoritik alopesi mevcudiyetini araştır-

Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dermatoloji Kliniği Uzmanı (1), Şefi (2), Asistanı (3)

maktı.

MATERYAL ve METOD

Çalışmamıza polikliniğimize müracaat eden psoriazis hastaları yaş, cins ayrımı yapılmadan çalışmaya dahil edildi. Çalışmaya alınan tüm hastaların adı-soyadı, yaşı, cinsiyeti, adresi, telefonları yazılıp; kısaca anamnezleri alınarak, hastalık süreleri kaydedildi. Tüm hastalara tam bir dermatolojik muayene yapıldı. Psoriazis vulgarisin tipik varyantlarına sahip hastaların teşhisi klinik olarak tespit edilirken, palmoplanter psoriazis ve akrodermatitis continua suppurativa gibi atipik varyantların teşhisleri hastalardan alınan biyopsiler ile konuldu. Hastaların ayrıca tutulum bölgeleri ve lezyonların morfolojileri kayıt edildi. Kliniğimizde yatarak tedavi gören eritrodermik psoriazisli bir hastanın psoriatik artriti romatoloji kliniğinde teşhis edilmiş olup, bir diğer plak tipi psoriazisi olan hastanın da psoriatik artriti romatoloji kliniğinde tedavi edilmekteydi.

BULGULAR

Çalışmaya 9-75 yaşları arasında 33'ü erkek, 27'si kadın toplam 60 hasta alındı. Erkek/Kadın oranı 1.22 olarak tespit edildi.

Hastalardan 48'i (%80) psoriazis vulgaris, 5'i (%8,3) guttat psoriazis, 2'si (%3,3) palmoplanter püstüler psoriazis, 1'i (%1,6) penil psoriasis, 1' i (%1,6) akrodermatitis continua suppurativa, 1' i (%1,6) eritrodermik psoriazis, 1' i (%1,6) psoriatik artrit ve 1 (%1,6) hasta da psoriatik artrit ve eritroderma olarak kabul edildi (Tablo-I). Toplam 60 hastanın 6' sında (%10) atipik varyant tespit edildi.

Klinik tip	Hasta Sayısı	Hasta %
Psoriazis Vulgaris	48	80
Guttat psoriazis	5	8,3
Palmoplanter püstüler psoriazis	2	3,3
Penil psoriazis	1	1,6
Akrodermatitis continua suppurativa	1	1,6
Eritrodermik psoriazis	1	1,6
Psoriatik artrit	1	
Eritrodermi + psoriatik artrit	1	1,6
TOPLAM	60	

Tablo-1 Psoriazis hastalarının klinik tiplerinin görülme sıklığı

Hastaların 20'sinde punktata, 37' sinde guttat, 41' inde numuler, 39' nda en plak, 11' inde en plakard, 1' inde foliküler, 2' sinde ostrasea ve 8 hastada da invers lezyonlar tespit edildi (Tablo-II).

Tutulum bölgesi,	Hasta sayısı	Hasta %
Saçlı deri	35	58,3
Tırnak	24	40
Yüz	16	28,3
Penis	14	23,3
Fleksural	11	18,3
Palmoplanter	8	13,3
Mukozal	1	1,6

Tablo-2 Psoriazis hastalarının tutulum bölgeleri ve hasta sayıları

Hastaların tutulan bölgelerine göre kayıtları şu şekildeydi; saçlı deri tutulumu 35 hastada, yüz tutulumu 16 hastada, palmoplanter tutulum 8 hastada, fleksural tutulum 8 hastada, mukozal tutulum 1 hastada, tırnak tutulumu 24 hastada ve 14 hastada da penis tutulumu görüldü.(Tablo-III) Saçları değerlendirilen hastalarda psoriatik alopesiye rastlanmadı.

Morfoloji	Hasta sayısı	Hasta %
Numuler	41	68,3
En plak	39	65
Guttat	37	61,6
Punktata	20	33,3
En plakard	11	18,3
İnvers	8	13,3
Anüler	2	3,3
Ostresea	2	3,3
Foliküler	1	1,6

Tablo-3 Psoriazis lezyonlarının morfolojisine göre sıklığı

TARTIŞMA

Psoriazis, tam olarak 19. asırda Robert Willan tarafından tanımlanmıştır (2). Her iki cinste eşit sıklıkla görülen bir deri hastalığıdır, en sık 10-35 yaşları arasında görülmektedir (1,3). Etyolojisi tam olarak aydınlatılmayan hastalığın multifaktöryel polijenik kalıtımla geçtiği

düşünülmektedir (3). Psoriasisde keskin sınırlı eritemli üzeri skuamlı lezyonların dışında; nadiren tedaviye dirençli atipik varyantlar görülmektedir (1, 3).

Çalışmamız süresince toplam 60 hasta incelenmiş olup, bunlardan 33' ü erkek 27' si kadındı ve erkek/kadın oranı 1.22 idi. 162 hastadan oluşan Hindistan'da yapılan bir çalışmada erkek/kadın oranı 2,5 olarak (4), Singapur'da yapılan bir çalışmada da, 410 hastada erkek/kadın oranı 2,2 (5) 200 hastadan oluşan bir diğer çalışmada da bu oran 1.63 bulunmuştu (6).

Püstüler psoriasis, psoriazisin nadir görülen bir formudur ve hastaların % 1' ini oluşturur (3). Çalışmamızda generalize püstüler psoriazise rastlanılmamıştır. Toplam 2 hastada (%3,3) palmoplantar püstüler psoriasis, 1 hasta (%1,6) akrodermatitis continua suppurativa tespit edilmiştir. İtalya'da yapılan bir çalışmada palmoplantar psoriasis %1,9 oranında bulunmuştu ve diğer püstüler varyantlara da rastlanmamıştı (7). Diğer bir çalışmada da palmoplantar psoriasis oranı % 3 (2), 921 hastanın katıldığı bir çalışmada ise 17 hastada palmoplantar psoriasis tespit edilmişti (8).

Psoriatik artrit tahmini oranı %5-8'dir (9). Klasik kitaplarda bu oran %5-25 arasında değişmektedir (1, 2, 3).

Çalışmamızda 2 (%3,3) hastada psoriatik artrit tespit edilmiştir. İtalya'da yapılan çalışmada bu oran % 10 (7), Amerika'da 1056 hasta ile yapılan bir çalışmada ise bu oran %5,3 bulunmuştu (4).

Mayo kliniğinde hospitalize edilmiş 77 hastanın %39'da psoriatik artrit tespit edilmişti (10). 180 hastanın incelendiği diğer bir çalışmada bu oran %34,4 (11), randomize incelenmiş 61 hastadan oluşan bir çalışmada psoriatik artrit oranı %41,6 bulunmuştu (12). Romatoloji klinikleri tarafından yapılan bu çalışmalarda psoriatik artrit dermatoloji kliniklerinden daha sık olarak tespit edilmiştir. Psoriatik artrit asemptomatik olabilir ve bu vakalar dermatologlar tarafından atlanabilir. Romatoloji kliniklerinde asemptomatik vakalar radyografiler tespit edilmiştir. İncelediğimiz hastalardan psoriatik artiriti olanlar haricinde eklem şikayetleri olmadığını ifade ettiler.

Psoriasis hastalarının %1-2'sinde hayatlarının herhangi bir döneminde eritroderma gelişir (2). Çalışmamızda psoriazisin nadir bir atipik varyantı olan eritrodermik psoriazise 2 (%3,3) hastada tespit edildi. İtalya'da yapılan çalışmada bu oran % 2.9 iken (7), diğer bir çalışmada ise %4.2 hastada eritrodermik psoriasis tespit edilmişti (2).

Bizim tespitlerimizde 60 hastanın 48' i (%80) psoriasis vulgaris tanısı almıştı. Çin'de yapılan bir çalışmada hastaların %97,98'i P.vulgaris tespit edilmişti ve Sosyal Hijyen Servisinin yaptığı çalışmada P.vulgaris oranı % 91 bulunmuştu (13). 1991 ve 1994 seneleri arasında Suudi Arabistan'da yapılan bir çalışmada hastaların

%87,1'i P.vulgaris (14), İtalya'da 104 hastadan oluşan bir çalışmada P.vulgaris %67,3 oranında (7), Hindistan'da yapılan bir çalışmada bu oran % 93 bulunmuştu (15).

Çalışmamızda 5 (%8,3) hastada guttat psoriasis tespit edilmiştir. Bu oran Çin'de yapılan çalışmada %7,39 (13), İtalya'da yapılan çalışmada bu oran %18,3 kayıtlı edilmiştir (7). Arabistan'daki çalışmada sıklık %1,9 şeklindedir (14).

Hastalarımızda en sık tutulan bölge %58,3 ile saçlı deri bulunmuştu. Bunu %40 ile tırnak, %28,3 ile yüz tutulumu izlemektedir. Diğer bölgeler sıklık sırasına göre %23,5 penis, %18,3 fleksura, %18,3 palmoplantar tutulum ve %1 mukoza tutulumu şeklindedir.

Danimarka'da yapılan bir çalışmada yüz tutulumu %25 ve tırnak tutulumu %40 şeklindedir (16).

Hindistan'da yapılan çalışmada saçlı deri en sık tutulan yerlerden biridir ve ayrıca bu çalışmada hastaların %74'ünde tırnak tutulumuna rastlanmıştır (4). Singapur'da yapılan çalışmada hastaların %78'inde tırnak bulgularına rastlanmıştır (5). Suudi Arabistan'da yapılan çalışmada saçlı deri tutulumu %41,8, tırnak tutulumu %26,6 palmoplantar tutulum %12,6 bulunmuştu (14). Diğer bir çalışmada palmoplantar tutulum %10,5 bulunmuştu (8).

Hindistan'da 1220 hastanın katıldığı bir çalışmada tırnak tutulumu %55,7 ve psoriatik artrit %4,4 bulunmuştu (15).

200 psoriasis hastasının incelendiği bir çalışmada hastaların %1'de geografik dil tespit edilmiştir (6).

Genital psoriasis tüm yaş gruplarında görülebilir. Literatürde çeşitli epidemiyolojik çalışmalarda bu oran %25-50 şeklinde bulunmuştu (17).

Çalışmamızda hastaların lezyonları, morfolojilerine göre kaydedilmiştir. Bunlar görülme sıklığına göre 41 (%68,3) hastada numuler, 39 (%65) hastada plak, 37 (%61,6) hastada guttat, 20 (%33,3) hastada punktata, 11 (%18,3) hastada en plakard, 8 (%13,3) hastada fleksural, 2 (%3,3) hastada ostrasea, 2 (%3,3) hastada anüler, 1 (%1,6) hastada foliküler lezyonlar tespit edildi. Çalışmamızı bu yönüyle kıyaslayabileceğimiz bir literatüre rastlamadık.

Semptomatik saç kaybı ve alopesi skalptaki psoriatik lezyonlarda görülebilir (18). Bu saç kaybı hafiften şiddetliye kadar değişik seviyede olabilir. Hastanın şikayetleri akut, kronik progresif ve kronik- rekürren olabilir. Saç kaybı lokal veya difüz şekildedir (18). Tedavi ile hastaların %79'de yeni çıkışlar gözlenmiştir 47 hastadan oluşan bir çalışmada 5 hastada skatrisyel alopesi gelişmiştir (18).

Bizim çalışma grubumuzda psoriatik alopesiye rastlamadı. Amerika'da 28 hastanın incelendiği bir çalışmada hastalarda psoriatik alopesiye rastlanmamıştır (19).

SONUÇ

Çalışmamızda psoriasis hastalarının %10'unda atipik varyantlar tespit edildi. Psoriatic insidansı literatürden daha düşük tespit edildi. Bunu kliniğe prezente olmamış vakaların atlanmasıyla izah edilebilir. Asemptomatik psoriatic artiritleri tespit etmek için radyografik inceleme ve fizik tedavi konsültasyonu istenmeli. Psoriasis en sık saçlı deriyi tuttuğu tespit edildi. Hastalarda psoriasis lezyonlarından en sık olarak numuler lezyonlar görüldü. Hastaların saç değerlendirilmesinde alopesiye rastlamadık.

KAYNAKLAR

- 1. Aydemir A.H.** Psoriasis ve benzeri dermatozlar. In. Tüzün Y., Kotoğyan A., Aydemir E.H., Baransü O. Dermatoloji. 2. baskı. İstanbul, Nobel Tıp Kitabevi, 1994; 315-330.
- 2. Braun Falco O., Plewing G., Wolff H.H., Burgdorf W.H.C.** *Dermatology*. Second, Completely Revised Edition, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2000; 585-608
- 3. Berger TG , Odom RB , James WD :** *Andrews Diseases of the Skin ..WB Saunders Company . ninth edition ,2000:218-235*
- 4. Cattaneo M, Thierry G, Betti R, et al.** Psoriasis and day hospital and therapeutic considerations concerning 104 cases. *Minerva Med* 1986;77(26): 1271-5
- 5. Christopher E.** Psoriasis-epidemiology and clinical spectrum. *Clinical and experimental dermatology* 2001;26:314
- 6. Bedi T.** Psoriasis in North India. Geographical variations. *Dermatologica* 1997;155(5): 310-4
- 7. Tham SN, Lim JJ, Chiew YF, et al.** *Ann Acad Med Singapore* 1998; 17(4):482-5
- 8. Kerkhof PC, de Hoop D, de Korte J, et al;** Scalp psoriasis, clinical and therapeutic management. *dermatology* 1998;197(4):326-34
- 9. Kaur I, Handa S, Kumar B.** Natural history of psoriasis: a study from Indian subcontinent. *J Dermatol* 1997;24(4):230-4
- 10. Hietanen J, Salo OP, Kanerva L, Juvakoski T.** Study of the oral mucosa in 200 consecutive patients with psoriasis. *Scand J Dent Res* 1984;92(1):50-4
- 11. Leonard DG, O'Duffy JD, Rogers RS.** Prospective analysis of psoriatic arthritis in patients hospitalized for psoriasis. *Mayo Clin Proc* 1978;53(8):511-8
- 12. Green L, Meyers OL, Gordon W, Briggs B.** Arthritis in psoriasis. *Ann Rheum Dis* 1981 40(4): 366-9
- 13. Scarpa R, Oriente P, Torella M, et al.** psoriatic arthritis in psoriatic patients. *Br J Rheumatol* 1984;4(4): 246-50
- 14. Farber EM, Nall L.** **Genital psoriasis.** *Cutis* 1992;50 (4): 263-6
- 15. Runne U, Kroeisen-Wiersma P.** Psoriatic alopecia acuta and chronic hair loss in 47 patients with scalp psoriasis. *Dermatology* 1992;185(3): 232-9
- 16. Runne U, Kroeisen P.** Psoriatic alopecia manifestation, course and therapy in 34 patients. *Z Hautkr* 1989;64(4):302-4
- 17. Headington JT, Gupta AK, Goldfarb MT, et al.** A morphometric and histologic study of the scalp of scalp psoriasis. Paradoxical sebaceous gland atrophy and decreased hair shaft diameters without alopecia. *Arch Dermatol* 1989;125(5):639-42
- 18. Fransson J, Strongards K, Hammar H.** Palmoplantar lesions in psoriatic patients and their relation to inverse psoriasis, tinea infection and contact allergy. *Acta Derm Venereol* 1985;65(3):218-23
- 19. Fatani MI, Abdulghani MH, Al-Afif KA.** Psoriasis in the Saudi Arabia. *Saudi Med J* 2002; 23(2):213-7